

primogenitæ, non quoniam illa masculinitatem repræsentet patris, quod fieri nequit, ut plurimis probat Salced. lib. 1. cap. 12. ex numer. 14. Molin. dicto cap. 6. numer. 49. sed quia potioris est lineæ; siquidem masculus primam constituit ac jus successionis parat suis liberis, etsi existat foror major natu. Molin. d. lib. 3. cap. 4. numer. 12. & adde per me tradita. Practic. cap. 38. n. 44. quæ ad rem faciunt, ac per Solorzan. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 19. à n. 52.

Verf. Caterum ea quæ.

- 59 Ubi bona majoratus esse judiciali sententiâ pronuntiantur, omnia fervari debent quæ ex legibus, & consuetudine in primogeniis regularibus sunt stabilita: quod utique procedit quoties majoratus fit mentio in privilegio, testamento, scriptura, donatione, probatione, ac in alia quavis dispositione. Mathienz. in l. 1. gloss. 7. numer. 1. tit. 7. lib. 5. Recopilat. cum res judicate pro veritate habeatur, l. Ingenium 25. de stat. homin. Idem juris erit de majoratu per sententiam declarato, ac si de ipsius institutione per scripturam appareret.
- 60 Libet adjicere quod in controversiis de majoratum successione in primis est linea inspicienda, secundò gradus, tertio sexus, ultimò ætas. Itaque qui prioris est lineæ, superat omnes qui de illa non sunt: si in eadem linea consistat uterque, proximior admittitur: ubi in eadem linea; ac gradu existunt litigantes, masculus prævalet: si quoad omnia sint pares, ætate major præponitur, de quo Molin. de primogen. lib. 3. cap. 4. numer. 13. Pat. Molin. de justitia & jure disput. 625. num. 5.

SUMMARIUM.

- 1 De potestate Principis ad infringendas voluntates defunctorum, qui majoratus instituerunt, quædam distinctio traditur.
- 2 Quoad derogandum clausulis majoratum per Principem nihil refert, an fuerint regia facultate constituti, necne, & num. 15.
- 3 Principi an librum sit privilegia, quæ concessit, pro libito, nulla existente causa, revocare?
- 4 Princeps nec de plenitudine potestatis valet immutare dispositiones, nisi ex causa, quas ex ejus facultate majoratum fundatores adjiciunt.
- 5 De potestate Principis ad subvertendas ultimas subditorum voluntates, qui differunt remissivè.
- 6 Princeps nequit sine causa adimere quæ de Jure Civili competunt subditis.
- 7 Legitimare spurium quando possit Princeps, ut in majoratu, aut bonis liberis succedat, & de legitimatione qui egerint, & n. 26.
- 8 Legitimus non succedit in feudo, nisi ad id specialiter dispenderit.
- 9 Nec in commendis Indorum. Legitimus per subsequens matrimonium, in feudis ac commendis succedit, ibid.
- 10 Sexti cujusdam argumenti resolutio, remissivè.
- 11 Princeps non poterit absque causa dispensare contra conventum in feudi concessione, ut femina succedat, exclusis vocatis.
- 12 Similiter nec spurium legitimare.
- 13 De feminarum exclusione, aliisque conditioni-

- bus, quæ majoratibus inferi solent, remissivè: & an exclusio feminarum odiosa, vel favorabilis?
- 14 Privilegium quando latè, vel strictè debeat interpretari.
 - 15 Princeps non valet substitutiones, ac conditiones majoratum immutare, & num. 47.
 - 16 Princeps nequit absque causa defunctorum voluntatibus ultimis derogare.
 - 17 Nec subditis dominum etiam de plenitudine potestatis auferre, nisi ob publicam necessitatem; vel utilitatem.
 - 18 Ampliatur ibi, licet sit Jure Civili quæsitum, ac ex Principis gratia.
 - 19 Similiter nec jus ad rem, vel possessionem adimere.
 - 20 Facultas testandi est juris gentium.
 - 21 Si quid relinquatur in opus pium, vel publicum, Pontifex, aut Princeps laicus commutare poterit dispositionem.
 - 22 Si ex quantitate ad opus id legata superfuerit aliquid, an sit hæredi relinquendum? & num. 23. & 24.
 - 25 Principi licet obstaculum juris removeere cum aliorum detrimento, ut legitimando spurium, ut patri succedat, si non obstat defuncti voluntas.
 - 26 Princeps non valet legitimare spurium, ut succedat post delatam venientibus ab intestato hereditatem, & multo minus post additionem.
 - 27 Princeps potest capacitatem concedere inhabili ad succedendum cum aliorum detrimento adversus legem, aut consuetudinem, non contra defuncti dispositionem.
 - 28 Principi non licebit legitimare spurium, ut in majoratu succedat, quando constat fundatorem exclusisse legitimatos.
 - 29 Utrum Princeps possit legitimare spurium, ut in majoratus succedat, cum non appareat per conditorem excludi? & num. 30. & 31.
 - 30 Legitimare quando possit Princeps, ut non legitimus in feudo succedat.
 - 31 Princeps an valeat dispensare, ut femina succedat in feudo, & num. 34. & 35.
 - 32 Princeps num valeat jus nondum quæsitum tollere subditis.
 - 33 Femina ex consuetudine, vel statuto admitti possunt ad feudi successionem.
 - 34 Princeps nihil agere valet, nisi ex causa publica, in præjudicium subditorum, sive de contractibus sive de ultimis voluntatibus, aut majoratibus tractetur. Suos contractus debet observare, ibid.
 - 35 Princeps nequit hominum dispositiones licitè factas ad jus commune reducere, & quare.
 - 36 Principi non est absoluta potestas, ut adversum jus naturale, vel gentium contractus, & ultimas voluntas vassallorum infringat, nisi publica urgente causa.
 - 37 Reprobatur distinctio potestatis Principis in ordinariam, & absolutam, quæ ut tyrannis damnatur, & n. 42.
 - 38 Princeps absoluta utitur potestate, qui contra proprias regni leges quicquam decernit: & an peccet, si id absque justa causa faciat. Utrum possit in modicis nocere subditis, ibid.
 - 39 Clausula, Ex certa scientia, nil operatur ubi in Principe deficit potestas.
 - 40 Princeps sicut non potest omnino defunctorum voluntates infringere, ita nec ex parte eisdem derogare.

CAPUT VI.

Ad Num. 1.

- 46 Princeps quando queat jus nondum quæsitum tollere absque causa.
- 47 Princeps ex causa non publica potest concedere facultatem ad alienanda bona majoratus, tametsi conditor id expresse prohibuerit. Sed hoc restringitur, & declaratur, ibid.
- 48 De facultatibus Regis ad alienanda primogeniorum bona, remissivè.
- 49 Non debent facile concedi, ibid.
- 50 Utrum liceat dotis causâ bona majoratus hypotheca subijcere, seu alienare, ibidem & seqq.
- 51 Dos est causa legitima, ut bona majoratus alienationi subdantur.
- 52 De intellectu authentica Res quæ, C. commun. de legat. remissivè, ibid.
- 53 Refertur affirmativa.
- 54 Ampliatur ad matrimonium spirituale per ingressum Religionis.
- 55 Ampliatur etiam quavis testator expresse alienationem interdixit.
- 56 Restringitur præfata ampliatio.
- 57 Bona fideicommissi alienari non possunt causâ dotis, si specialiter per testatorem prohibeatur: quod restringitur.
- 58 Prohibita expresse alienatione in majoratus fundatione propter dotem, bona vinculo astricta nequeunt ex ea causa alienari: quod ampliatur.
- 59 Bona fideicommissi, deficientibus aliis, possunt alienari, aut obligari pro dotis restitutione.
- 60 An bona fideicommissi possit alienari pro dotibus feminarum, quæ à primo testatore non descendunt, ibid.
- 61 Ampliatur conclusio tradito, etsi dos data sit post fideicommissum relictum, & testatoris mortem. Et quid si dos sit confesata.
- 62 Ampliatur eadem conclusio, licet mulier tradens dotem cognoverit, viro nulla alia esse bona nisi quæ restituere per fideicommissum tenebatur.
- 63 Pro augmento dotis bona fideicommissi alienari permissum non est.
- 64 Non devenitur ad alienationem bonorum fideicommissi, nisi libera desint.
- 65 Procedit etsi testator jussit ex bonis fideicommissi dotem constitui, & an mulier excutere teneatur bona alia, ut ad fideicommissi alienationem perveniat? Quid si ex contractu sit alienatio vetita, ibid.
- 66 Facultates Regiæ ad alienanda, vel obliganda majoratum bona propter dotem, an concedi possint, & num. 65.
- 67 Ubi bona jure majoratus deferuntur, inest semper tacita alienationis prohibitio.
- 68 In primogeniis apud Hispaniam non est locus constitutioni authentica Res quæ, C. commun. de legat. quod declaratur.
- 69 Beneficio authentica Res quæ, gaudet omnes descendens à testatore in infinitum, & num. 69. & 70.
- 70 Quid in majoratibus Hispaniæ.
- 71 Non licet, aut non decet, quod Princeps absque causa beneficium retrahat.
- 72 Princeps rectè poterit qua concessit, ex causa justa revocare: ubi de donationum Regis Henrici moderatione.

D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

DE potestate Principis quoad derogandum i substitutionibus & clausulis per conditores majoratum adjectis differunt plures, quos cumulat Castill. controv. lib. 2. cap. 28. quam dispositionem D. Covar. aggreditur, tali præmissa distinctione, ut si præcessit facultas Principis ad institutionem primogenii, tunc ille possit etiam citra causam, formam præscriptam succedendi immutare ex consensu possessoris, modo jam jus tertio quæsitum non sit, quod tenuit Greg. Lop. in l. 3. gloss. 2. col. 9. tit. 13. part. 6. Salced. de repræsentat. lib. 3. cap. 5. num. 26. ubi alii. Quod si majoratus ex legum permissione absque facultate regia constitueretur, non valeret Princeps, nisi causâ urgente, dispositionem fundatoris violare, & hoc infra n. 5. resolvitur.

Quoad priorem distinctionis partem contra D. 2 Covar. receptum est, quia nihil interest quod majoratus regia facultate instituat, necne, ut Princeps ampliorem potestatem ad derogationem clausularum obtineat, ideo præfata distinctionem rejiciunt P. Molin. de just. & jur. disp. 174. verf. Sexta conclusio, Ant. Gom. in l. 40. Tauri, numer. 89. Sarmient. Select. lib. 1. cap. 8. numer. Molin. de primog. lib. 1. cap. 8. numer. 31. Paz de tenuta, cap. 57. num. 183. Menchac. de success. creat. lib. 1. §. 1. num. 32. Mathienz. in l. 7. gloss. 5. n. 4. tit. 7. lib. 5. Recopil. Marta de jurisdict. casu 74. num. 13. Quam sententiam veriore, ac æquiorum fortasse inquit noster Præses in fine hujus capituli, sub verf. quod verò obiter, quod præter laudatos observavit Mantic. de tacit. convent. lib. 13. tit. 40. num. 5.

Ibi: Hoc probatur ex eo.

Quavis communis ferat opinio, quod Principi est librum adimere, aut coarctare præter causam privilegium, quod ipse ex mera gratia subditis concessit, pro qua plures refert Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 27. num. 35. & 41. & Mathienz in l. 6. gloss. 1. num. 3. tit. 10. lib. 5. Recop. Contrarium tamen probant aliqui apud Mathienz. num. 1. & 2. Mantic. ubi sup. numer. 12. & ante omnes egregiè Molin. lib. 4. cap. 3. à n. 18. Idem de potestate ordinaria concedit Solorzan. num. 68.

Sed quicquid de ea controversia sit, ratio quæ ex ea deducitur pro præfata distinctione non instat; nam aliud est tollere, aut restringere privilegium; & aliud effectum virtute illius productum immediatè ex voluntate instituentis majoratum, quid de propriis bonis, Rege concedente facultatem, disposuit: nec jus acquisitum ad apponendas condiciones, ac clausulas, quas expressit, sine causâ auferri potest etiam de plenitudine potestatis. P. Molin. sup. verf. Hoc tamen fundamentum, Molin. d. cap. 3. n. 21. cum seqq. Alias graviter deciperentur qui supremam authoritatem querentes ad primogeniorum firmitatem, eorumdem facilem destructionem reportarent, ut animadvertit D. Covarruv. in ultimis hujus capituli verbis.

Verf. Quod si majoratus.

Subjungit Præful noster alterum suæ distinctionis caput de majoratibus absque regia facultate creatis, disputans num Princeps quoad illos valeat substitutionibus, ac clausulis derogare?

Verf. Prima, constat etenim.

5 De potestate Principis circa ultimas decedentium voluntates frequens est controversia apud Scribentes, quos recenset Castill. lib. 2. cap. 28. & lib. 3. cap. 28. & pro resolutione questionis, & hujus argumenti responsione legas quæ D. Covar. docet infra, num. 7. & ibi per me adjuvanda n. 21. cum seqq.

Verf. Secundò hoc idem.

6 Huic rationi satisfiet cum D. Covar. infra, verf. Secunda prioris sententiæ. Verum hic animadvertere opus est, quod etsi facultas testandi à Jure Civili proveniret, non ideo posset Princeps ultimis voluntatibus derogare; nam eidem non licet absque causa adimere quæ subditis Jure Civili competunt. P. Molin. sup. verf. Contrariam tamen Fachin. contrav. lib. 8. cap. 63. verf. Secunda questio, Molin. lib. 2. cap. 7. num. 29. Sarmient. Select. lib. 1. cap. 8. à num. 14. Pinel. in rubr. part. 1. cap. 2. num. 4. & 5. ad l. 2. C. de rescind. vendit. Rebuff. ad leg. Gall. tom. 2. tract. de restitut. art. 2. gloss. 4. in princip. Mathienz. in l. 6. gloss. 1. numer. 1. tit. 10. lib. 5. Recop. & alii quos laudat Ant. Gabr. conclus. lib. 3. tit. de jur. quest. non tollend. resol. 1. num. 17. qui num. 18. dissentientes recensuit.

Verf. Tertio apparet.

7 Objectionem istam absolvit Præses noster inferius, verf. Tertio non obstat, qui de legitimatione pluribus egit de matrim. part. 2. cap. 8. §. 8. de qua etiam Greg. Lop. in l. 3. & 9. tit. 15. p. 4. Castill. controvers. lib. 4. cap. 22. à n. 40. P. Molin. de just. & jur. disp. 173. cum seqq. Marefcot. var. lib. 2. cap. 88. Mathienz. in l. 10. gloss. 1. & 2. tit. 8. lib. 5. Recop. Peregrin. de fideicom. art. 23. Trentacinq. var. lib. 1. tit. de legitimat. Ex quibus constat, quod Princeps valet vulgò questum filium legitimize in præjudicium abtestato venientium, etiam post delatam hæreditatem, ante aditionem modo assensus prædefuncti patris præcesserit ad legitimationem. Greg. Lop. in d. l. 9. gloss. 2. P. Molin. disp. 174. verf. Quarta conclusio, Mathienz. sup. gloss. 1. n. 21. Cancer. variar. lib. 3. cap. 3. n. 38. Quod attinet ad bona majoratus Princeps absque causa nequit spurium legitimize in vocatorum exclusionem. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. ex num. 25. Castill. sup. lib. 5. cap. 106. à num. 4. ad 31. P. Molin. verf. Quoad res attinet. Vide infra, num. 25. 26. & 27.

Ad Num. 2.

Huc spectant omnia pronuper tradita de legitimatione, & D. Covar. respondet sub verf. Eadem equidem, huic fundamento, pro quo præter jam laudatos consule quos refert Castill. dicto cap. 106. n. 12. verf. Eadem, & num. 30.

Verf. Quinto in hujus partis.

8 Habes solutionem infra, verf. Quinta ratio facil-

limè. Legitimus Principis rescripto non admittitur ad feudum, nisi expressè ad id legitimetur Molin. de cap. 3. numer. 26. Castill. lib. 5. cap. 84. numer. 47. Pat. Molin. de disp. 174. in fin. Meich. Phœb. Lusit. decis. 97. num. 28. Clar. §. Feudum, num. 1. Peregrin. de fideicom. art. 6. n. 26. Villalob. com. opin. lit. L. numer. 94. Solorzan. cum aliis de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 17. n. 38. ubi etiam dissentientes haud paucos refert, tenentes absolute legitimum in feudo succedere, pro quorum concordia vide Trentacinq. variar. lib. 1. tit. de legitimat. resol. 2. ex num. 30. ubi varios casus diversimodè decedit. Vide infra. n. 12. & 31.

9 Successio quoad Indorum Commendas feudis firmiles non defertur rescripto legitimatis, nisi concedatur expressè. Solorzan. numer. 33. cum seqq. Legitimus verò per subsequens matrimonium, sicut ad feudum admittitur indistinctè. Clar. num. 4. Matienz. in l. 10. gloss. 3. numer. 22. tit. 8. lib. 5. Recop. ita & ad illas commendas. Solorzan. n. 45. qui testatur in ardua causa per Supremum Indiarum Senatam sic decisum.

Ad Num. 3.

De istius sexti argumenti veritate consulas Pat. Molin. d. disp. 174. verf. Hinc est quod si, Clar. §. Feudum, quest. 73. numer. 9. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 8. numer. 29. & num. 31. verf. Ex quibus consequitur. Matienz. in l. 7. gloss. 6. num. 6. & gloss. 7. num. 7. & 8. tit. 7. lib. 5. Recop. & D. Covar. infra, verf. Sextum Fundamentum.

Verf. Septimò his suffragatur.

11 Curtii sententiam refellunt mox laudati, & D. Covar. infra, verf. Septimum quod ex Curtio: neque enim valet Princeps, nisi ex causa publica feminam capacem reddere, ut succedat in feudo contra providentiam, ac conventionem investituræ cum detrimento vocatorum, ut præfati docent Interpretes.

Ibi: Hoc ipsum probatur ex eo.

12 Similiter est de legitimatione tenendum, per quam nequit Princeps ad libitum infringere formam, & legem feudalis contractus, successio nem in feudo concedens in præjudicium habentis jus ex investitura. Pat. Molin. disp. 174. verf. Septima conclusio, Sarmient. Select. lib. 1. cap. 8. n. 10. 11. Trentacinq. variar. lib. 1. tit. de legitimat. resol. 2. num. 34. verf. Quartus casus, Molin. cum aliis sup. d. lib. 3. cap. 3. numer. 29. Vide infra numer. 31.

Verf. Octavò quia plerumque.

13 De conditionibus, quas majoratum institutores solent apponere, agit Pat. Molin. disp. 613. cum seqq. Molin. de primogen. lib. 2. ex cap. 12. De feminarum exclusione Pat. Molin. disp. 625. Molin. lib. 3. cap. 4. & 5. An sit odiosa, vel favorabilis ambigitur, & ita distinguere oportet: aut feminæ excluduntur propter masculos ejusdem lineæ & gradus, in favorabilibus recensetur exclusio: aut propter remotiores, & odiosos adnumeratur. Pat. Molin. num. 6. Molin. de cap. 4. ex n. 15. Feminæ quidem de Jure Communi capaces sunt cujuscumque successio regulariter, sicut prænotatur sup. cap. proximo, numer. 39.

Ad

Ad Num. 4.

14 Principis privilegium illusorium fieri non debet, stricte tamen quoad præjudicium tertii interpretatur, nisi expeditum sit adversus consuetudinem, statutum, dispositionem, aut aliud privilegium, quæ sint juri communi contraria; tunc enim ut favorabile latam recipit interpretationem, ut ex pluribus prænotavi sup. lib. 1. cap. 17. numer. 137. & 138. Adde Aug. Barbof. collect. cap. Statutum, n. 13. de præbend. in 6.

Ad Num. 5.

15 Princeps non valet immutare substitutiones ac condiciones quibus majoratus fuerit institutus. Pat. Molin. de just. & jur. disp. 174. verf. Quod attinet ad res. Castill. sup. lib. 3. cap. 28. n. 1. Mathienz. in l. 7. gloss. 5. num. 4. tit. 7. lib. 5. Recop. Peregrin. de fideicom. art. 24. num. 44. Menchac. de successione. creat. lib. 1. §. 1. num. 19. Salced. de representat. lib. 3. cap. 5. n. 27. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 8. n. 31. Pinell. in rubric. part. 1. cap. 2. n. 18. C. de resc. vend. Ant. Gom. in l. 40. Tauri, num. 89. verf. Tertio quia, Burg de Paz. in proem. Partitar. num. 327. Avendann. de censib. cap. 62. numer. 20. Sarmient. Selectar. lib. 1. cap. 8. num. 13. & alii plures apud Castill. lib. 2. cap. 28. & ita verum est, live majoratus regia facultate instituitur, live non, secundum præmissa sup. num. 2. Paz de tenu. cap. 57. num. 261.

16 Idem est afferendum de clausulis testamenti, & qualibet ultima voluntate, quibus Princeps nequit absque causa derogare. Pat. Molin. sup. verf. Contrarium ejus, Sarmient. n. 17. verf. Ex his apparet, Pinell. num. 19. Peregrin. & Salced. ubi proxime, Castill. d. lib. 2. cap. 28. Greg. Lop. in l. 3. gloss. 2. colum. 9. tit. 13. pag. 6. Molin. sup. lib. 3. cap. 3. num. 14. Mieres de majorat. initio, part. 2. ex num. 46. Sim. de Prætis de interp. ultim. volunt. lib. 4. dub. 3. num. 18. cum seqq. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præf. 79. num. 24. Marta de Jurisd. cas. 74. num. 12. & alii quos congestit Castill. d. cap. 28. per tot. Num facultas interpretandi ultimas voluntates in Principe resideat, tradidit Sim. de Prætis sup. lib. 1. solut. 13.

Ad Num. 6.

17 Est controversum, an Princeps de plenitudine potestatis possit dominium subjectis adimere, ut videre est apud Ceval. commun. cont. commun. quest. 577. Castill. controvers. lib. 3. cap. 6. num. 2. Greg. Lop. in l. 53. gloss. 2. tit. 5. p. 5. Barbofa tract. de clausul. claus. 41. n. 24. ubi plures. Et verius est, quod Princeps in utroque foro nequit subditos dominio spoliare, nisi publica necessitate, aut utilitate exigente, actunc reddi debet æqualis satisfactio, de quo extat exemplar in ligne sacrum Reg. lib. 2. cap. 21. ubi Rex Achab ausus non est vineam Naboth adimere pro justo pretio, nisi causa questita per calumniam.

18 Idem constat ex l. 2. tit. 1. p. 2. l. 31. tit. 18. p. 3. Greg. Lop. d. gloss. 2. Castill. cum pluribus d. cap. 6. à n. 6. Fachin. controvers. lib. 8. cap. 63. verf. Prima questio, Pat. Molin. sup. disp. 174. verf. Merito tamen, Peregrin. de fideicom. art. 52. ex num. 127. Valenzuela conf. 59. num. 55. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 7. num. 28. Cancer. variar. part. 3. cap. 3. n. 110. Sarmient. Selectar. lib. 1. cap. 8. num. 16. & 17. Pinel. in rubric. part. 1. cap. 2.

per tot. l. 2. C. de resc. vendit. Card. Tusch. lit. P. concl. 680. num. 7. & per tot. Quod utique procedit tamen dominium de Jure Civili sit questum, ut contra alios fusè probat Pinel. d. cap. 2. & prænotavi num. 6. & ipse Princeps causam præliterit acquirendi ex liberalitate, vel contractu. Mathienz. cum aliis in l. 6. gloss. 1. numer. 8. tit. 10. lib. 5. Recop.

19 Nec Principi licebit jus at rem tollere subjectis, Sarmient. numer. 18. Pat. Molin. sup. verf. Merito tamen, & verf. Septima conclusio, Arias de Mesa variar. lib. 2. cap. 50. numer. 18. vel possessionem, Peregrin. num. 134. Ad quæ omnia potestate absoluta uti Princeps nequit. Castill. num. 8. Pinel. num. 24. Sarmient. num. 20. Mathienz. num. 14. Circa potestatem Principis in bonis subditorum ex causa publica, legendus Castill. d. lib. 3. cap. 28. ubi plura observat.

Ad Num. 7.

20 Etiam questionis est, utrum testandi facultas à jure gentium vel civili procedat? De qua Peregrin. sup. art. 52. ex num. 108. Mathienz. in l. 3. gloss. 3. à princ. tit. 4. lib. 5. Recop. ubi pro utraque opinione plures. Sed plures gentium fore, cum D. Covar. sicutin Greg. Lop. in l. 3. gloss. 2. col. 9. tit. 13. p. 6. Ant. Gom. in l. 3. Tauri. in princ. Pichard. in rubric. num. 7. Inst. de testam. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. num. 14. Pinel. sup. num. 16. Azeved. in l. 1. num. 2. tit. 4. lib. 5. Recop. Ceval. commun. quest. 233. num. 6. Pat. Molin. sup. disp. 124. in fin. Huic argumento jungas tradita sup. n. 6.

Verf. Sextò hanc sententiam.

Pro qua plures recensuimus sup. n. 15. & 16.

Verf. Non oberunt huic.

21 Quoties aliquid relinquatur in opus pium, aut publicum poterit Pontifex, vel Princeps secularis, quatenus cuique obtigerit, testatoris dispositionem commutare, prout illis magis expedire videatur; nam hujusmodi voluntas decedentis intelligitur subordinata administrationi supremæ potestatis. Peregrin. latè d. art. 52. n. 160. Sarmient. sup. num. 21. Pinel. n. 19. Sim. de Prætis de interp. ultim. volunt. lib. 4. dubit. 3. Barbofa cum aliis collect. Clem. Quia contingit, num. 13. de religiof. domib.

22 Illud autem mihi non placet, quod docuit Sim. de Prætis d. dub. 3. num. 29. ac refert Castill. lib. 2. cap. 28. verf. Simonem de Prætis, in fin. ait enim quod si testator legaret mille ad opus pium, velut ad Capellam construendam, & solum octingenta expenderentur, ducenta hæredi cederent, quæ opere perfecto superfuere. Sed verius videtur, vel ad ipsius ædificii conservationem, vel in alium usum pium eroganda, quia defunctus illam quantitatem integram, quam hæredi ademit, Deo dicavit, fortè in conscientie exonerationem, ut in certo opere absumeretur; ideo excessus ad hæredem reverti non potest, veluti si certa quantitas annua ad alimenta alicui legaretur, aut mulieri in dotem; non enim hæredi deberet restitui, si minus in alimentis impenderet, aut mulier minori dote nuberet: quod inficiabitur nullus.

23 Ad hæc quemadmodum si opus à testatore justum impleri non posset, quantitas in aliud deberet converti, l. Legatam 5. de administ. rer. ad civ. pert. Peregrin. ubi proxime, ita quod superest ex